

ISSN (Online) 2560-4708

75 година победе нада фашизмом у II светском рату

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 104, август 2020.

СВЕТИ ИЛИЈА - ДАН СРПСКЕ АВИЈАЦИЈЕ

Дан рода авијације 2. август обележен је свечано и ове, као и претходних година у јединицама и установама РВ и ПВО. Уједно прослављена је и ваздухопловна слава Свети Илија Громовник. Овогодишње прославе имале су специфичан карактер због мера антиепидемиолошке заштите услед опасног вируса короне “Ковид 19”. Упркос томе српски авијатичари прославили су своју славу не дозвољавајући да се прекине континуитет дуг скоро сто годиа. Верни Отаџбини и позиву, поносни на своје корене, сећајући се првих српских вијатичара који су стасавали почетком дваесетог века од pilota балона Косте Милетића (1902) до првих српских pilota авиона (1912) Михаила Петровића, Јована Југовића, Живојина Станковића, Милоша Илића, Миодрага Томића и Војислава Новичића, до хероја Априлског рата 1941, године, Народноослободилачке борбе против фашизма (1941-1945), до неустрашивих витезова одбране од НАТО агресије (1999). Њима у част и славу, а свим српским авијатичарима на понос, данашња генерација и живи сведоци вековног лета српске авијације, одају почит и бележе у књигу незаборава још један јубилеј на путу неговања и поштовања ваздухопловне традиције, зачете на Светог Илију 1893. године, када је чувеном уредбом краља Александра Обреновића предвиђено увођење ваздухопловства у војску Краљевине Србије.

РВ И ПВО СНАЖНИЈЕ НЕГО ИКАДА

Улагањем државе у набавку нових средстава, модернизацију постојећих и побољшање материјалног положаја и стандарда припадника, Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана Војске Србије у последњих неколико година доживело је својеврстан препород, након дугог периода у којем је овај високоманеварски вид Војске Србије био систематски девастиран и препуштен сигурном пропадању.

Захваљујући опремању ваздухопловима међу којима су авиони МиГ-29, савремени вишенамениски хеликоптери Ми-17 и Х-145, борбени хеликоптери Ми-35, авиони ЛАСТА, даљински пилотирани ваздухоплови СН-92А, као и средства за опслуживање авијације, пилоти Ратног ваздухопловства са поносом могу да кажу да активно доприносе томе што је Република Србија, поред свог копна и акваторија, способна да сама штити суверенитет свог неба.

Наши противваздухопловци су набавком најмодернијег артиљериско-ракетног система ПВО средњег домета ПАНЦИРС1 и модернизацијом ракетних система у употреби, значајно повећали своје оперативне способности и гарант су сигурности и заштите нашег неба и јединица од дејстава из ваздуха.

Године неизвесности, када се доводило у питање да ли ће због неисправности, недостатка горива, гума и резервних делова ваздухоплови полетати са писти војних аеродрома, остале су само ружна сећања за пилоте и летаче Војске Србије, који данас имају вишеструко повећан број налета и све потребне услове да се професионално развијају.

Материјални статус пилота и летача у Ратном ваздухопловству директно је побољшан повећањем плата те су, примера ради, по први пут од ове године плате војних пилота изједначене са платама пилота у Министарству унутрашњих послова. Такође, утврђени су и бољи формацијски елементи за пилоте и техничаре, чиме је омогућено брже напредовање кроз службу.

Изменама Правилника о решавању стамбених питања у Министарству одбране и Војсци Србије, за професионална војна

лица са звањем пилота, која испуњавају програм летачке обуке, унапређене су могућности стамбеног збрињавања.

Најсавременија летачка опрема у виду летачких комбинезона, чизама, рукавица и активног веша, као и нова пилотска капа коју су почетком 2020. године добили сви пилоти и летачи, само су неке од новина које су утицале на видна побољшања српског војног ваздухопловства.

Подизању оперативних способности Ратног ваздухопловства допринео је и процес обуке и усавршавања војних пилота за авионе МиГ-29, хеликоптере Х-145 и Ми-17 у иностранству, као и школовање подофицира у обновљеној Средњој стручној војној школи, која је била укинута 2005. године.

Још један од начина којим је унапређен материјални статус припадника Ратног ваздухопловства је побољшање услова исхране за техничаре који раде на одржавању сложених средстава ратне технике и обновљено право пилота на опоравак, које дуго година нису имали. Од пре две године пилотима је омогућено да одсуство за опоравак реализују на Копаонику, уз обезбеђени ски пас.

Значајан допринос унапређењу општег стања у Ратном ваздухопловству остварен је и улагањима у изградњу нове инфраструктуре и обнављањем постојеће на војним аеродромима широм Србије.

Војни аеродром у Батајници, који од 2019. године носи назив по хероју пуковнику-пилоту Миленку Павловићу, после 21 годину након што је бомбардован за време НАТО агресије, добио је модерну светлосну сигнализацију на писти број један, што је омогућило њену безбедну употребу у ноћним и условима лоше видљивости. Радови на инсталирању светлосне сигнализације савремених лампи која је примењива свуда у свету и која задовољава и цивилне и војне стандарде настављају се и на писти број два, а у току су изградња надстрешнице за дежурну јединицу и реконструкција водоводне мреже на том аеродрому. (www.mod.gov.rs, 07.08.2020. године)

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. септембра 1908. године**, по наредби коју је потписао ђенерал Степа Степановић, у Нишу је организована Голубија станица.

- **9. септембра 1923. године**, отворена је ноћна линија од Београда, односно Панчева до Букурешта, која је и прва ноћна линија ваздушног путничког саобраћаја у свету.

- **12. септембра 1926. године**, у Краљеву је основан „Државни завод за производњу авиона металне конструкције“. Ова фабрика почела је 1927. године серијску производњу 425 авиона Бреге-19 по француској лиценци. Завод је преименован 15. маја 1939. године, у „Државну фабрику авиона-ДФА“, која је почела да производи по немачкој лиценци бомбардере До-17, са домаћим моторима „К-14“.

- **12. септембра 1945. године**, у Панчеву је формирано Ваздухопловно војно училиште за школовање пилота и извиђача.

- **14. септембра 1944. године**, погинуо је мајор-пилот Фрањо Клуз, из Прве ескадриле НОВЈ на борбеном задатку код Омиша.

- **14. септембра 1945. године**, 254 ловачки авијацијски пук прелетео је из СССР-а у Југославију.

- **15. септембра 1918. године**, почела су дејства авијације у пробоју Солунског фронта. Ваздухопловну подршку Прве и Друге српске армије вршило је 10 ескадрила, укључујући 1. и 2. српску ескадрилу са преко 80 авиона.

- **16. септембра 1943. године**, при Врховном штабу НОВЈ формирано је Ваздухопловно одељење.

- **19. септембра 1885. године**, у Књажевцу је рођен Живојин Станковић, један од првих 6 српских пилота. Пилотску диплому ФАИ

број 1027 добио је у Француској августа 1912. године. На Солунском фронту је био командир Аеропланског депоа. Умро је 1918. године.

- **20. септембра 1844. године**, у 76-ом броју листа “Новине сербске”, објављен је чланак “Воздухопловие” од Матије Бана. То је први писани докуменат о ваздухопловству у Србији.

- **21. септембра 1874. године**, у Аранђеловцу се родио Коста Милетић, наш први школовани ваздухопловац и наш први аеронаут-пилот балона. Био је први командант Ваздухопловне команде Српске војске формиране 24. децембра 1912. године у Нишу, и први командант Српске аеропланске ескадре формиране на Солунском фронту.

- **21. септембра 1911. године**, на импровизованом аеродрому Бањица у Београду, летео је чешки пилот Рудолф Симон и доживео несрећу. Тада је поломио свој авион.

- **21. септембра 1944. године**, у Москви је постигнут споразум између Југославије и СССР-а о формирању две ваздухопловне дивизије и о школовању ваздухопловног кадра за потребе ЈА.

- **23. септембра 1884. године**, у Ваљеву је рођен Боривоје Мирковић. Био је командант ваздухопловног пука и бригаде, начелник штаба, те помоћник и командант Ваздухопловства војске КЈ.

- **24. септембра 1987. године**, први двоседи МиГ-29УБ слетели су на аеродром Батајница.

- **30. септембра 1915. године**, редов Радоје - Рака Љутовац из артиљеријског пука “Танаско Рајић”, гранатом из ПА топа је оборно немачки авион изнад Крагујевца. Данас се овај датум обележава као дан АРЈ ПВО.

Хеликоптери у нашој војсци

У КОРАК СА СВЕТОМ

Бел-47

Ми-2

Ка-28

С-51

“Газела”

Ми-35

С-55

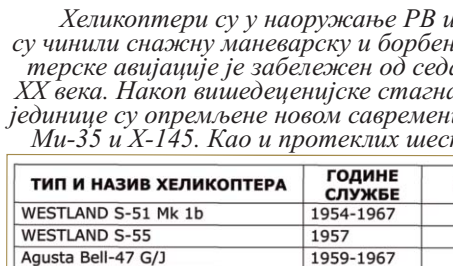
Ка-25

Х-145

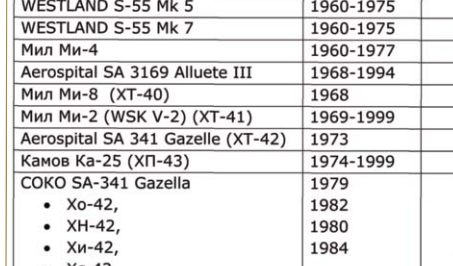
Ми-4

Хеликоптери су у наоружање РВ и ПВО уведени 1954. године, и све време су чинили снажну маневарску и борбену компоненту вида и војске. Успон хеликоптерске авијације је забележен од седамдесетих до средине деведесетих година XX века. Након вишедеценијске стагнације, у протекле две године хеликоптерске јединице су опремљене новом савременим вишенаменским хеликоптерима - Ми-17, Ми-35 и Х-145. Као и протеклих шест и по деценија држимо корак са светом.

“Алует”

Ми-8

Ми-14

Ми-17

ТИП И НАЗИВ ХЕЛИКОПТЕРА	ГОДИНЕ СЛУЖБЕ	БРОЈ	ЕСКАДРИЛА	ПУК - БРИГАДА	НАПОМЕНА
WESTLAND S-51 Mk 1b	1954-1967	19	5., 27., 122. хе	117.1п	првожење
WESTLAND S-55	1957	1	-		пробе
Agusta Bell-47 G/J	1959-1967	7	783.хе	107.хп	транспорт
WESTLAND S-55 Mk 5	1960-1975	38	787,788. трхе	119.хп	транспорт
WESTLAND S-55 Mk 7	1960-1975	6	784. ппхе	97.вбр	За ППД
Мил Ми-4	1960-1977	24	780. и 781. хе	111.хп	транспорт
Aerospatial SA 3169 Alluete III	1968-1994	2	ао	138.траб	транспорт
Мил Ми-8 (ХТ-40)	1968	93	787,789,790 трхе	119.хп,97.абр	транспорт
Мил Ми-2 (WSK V-2) (ХТ-41)	1969-1999	15	782. трхе (ш)	ВВА	
Aerospatial SA 341 Gazelle (ХТ-42)	1973	21	782. 783. хе(ш)	107.хп	школовање
Камов Ка-25 (ХП-43)	1974-1999	6	784.ппхе	97.вбр	За ППД
СОКО SA-341 Gazella	1979	100	711,712,722,713,7	111. и 119.	превоз
• Хо-42,	1982	(37)	14,721. похе,	хп	побр,
• ХН-42,	1980	(36)	хо ВО и ВПО		извијање,
• Хи-42,	1984	(21)			КАВ.
• Хс-42		(6)			
Мил Ми-14 (ХП-44)	1980-1999	4	784.ппхе	97.вбр	За ППД
Камов Ка-29 (ХП-46)	1989-2000	2	784.ппхе	97.вбр	За ППД
		329 (+63?)	23 хе	3 хп	

Аутор: Мр Златомир Грујић,
пк у пензији, пилот хеликоптера

ЧЕТИРИ ПУКА СТРАТЕШКИХ РАКЕТНИХ СНАГА РУСИЈЕ ДОБИЈАЈУ РАКЕТНЕ СИСТЕМЕ „АВАНГАРД“ И „ЈАРС“

Четири пука Стратешких ракетних снага Русије добиће ове године ракетне системе „Авангард“ и „Јарс“, саопштило је Министарство одбране Русије. „Испорука лансирних система и система за подршку омогућиће да се ове године четири ракетна пука наоружају ракетним системима 'Јарс' и „Авангард“, саопштило је Министарство. Како се наводи, Стратешке ракетне снаге су прошле године добиле око 100 нових главних јединица наоружања и војне технике, а још толико ће добити до краја ове године.

Удео савремених ракетних система којима ће располагати Стратешке ракетне снаге Русије ће захваљујући томе порастати до 81 одсто. Удео савременог оружја у оружаним снагама Русије би до краја године требало да достигне 70 одсто, саопштено је раније

„Наоружавање Стратешких ракетних снага савременим стратешким системима реализује се пре рока“, рекао је министар одбране Сергеј Шојгу, који је данас посетио Тејковску јединицу Стратешких ракетних снага Русије у Ивановској области. *Извор: Восток.рс, 06.08.2020. године.*

РУСКА ВОЈСКА ДОБИЛА ДРУГИ ПУК ПВО СИСТЕМА С-400

Компанија „Алмаз Антеј“ испоручила је Министарству одбране Русије пук ПВО система С-400 „Тријумф“, што је други ове године, саопштила је прес-служба компаније.

Како се наводи, свечана церемонија предаје система одржана је на полигону Капустин Јар у Астраханској области.

Након предаје војсци, системе су довезли на полигон где су демонстрирали праћење реалних ваздушних мета, а такође су извели прву палбу.

Како је истакао генерални директор коцерна „Алмаз Антеј“ Јан Новиков, нови пук С-400 предат је Министарству одбране пре рока. *Извор: Восток.рс, 06.08.2020. године.*

ЈУЖНА КОРЕЈА ГРАДИ СВОЈ ПРВИ НОСАЧ АВИОНА

Јужна Кореја планира да од наредне године почне градњу свог првог носача авиона и купи нове летелице намењене за њега. Министарство одбране Јужне Кореје још прошле године је рекло да је заинтересовано за градњу „великог вишенамеског транспортног брода“. У националном плану за 2021-2025. године, објављеном ове недеље, се први пут експлицитно истиче да је Сеул посвећен градњи носача авиона.

„Брод депласмана 30.000 тона биће носач авиона способан за транспорт војних трупа, опреме, материјала и може да носи ловце способне за вертикално полетање и спуштање“, навело је министарство одбране. Пловило ће, како кажу, омогућити војсци да се лакше креће, сузбије претње и пребације трупе и опрему у проблематична подручја и да има улогу контролног брода за морнаричку групу.

Јужна Кореја ће због тога купити америчке Ф-35Б вишенамеске ловце, једине авионе тренутно у продукцији способне за вертикално полетање и спуштање. Упркос томе што се не наводи цена, нова верзија америчког лаког носача авиона „Америка“, која има депласман од 43.000 тона, кошта око четири милијарде долара, док је цена сваког Ф-35Б 122 милиона долара. *Извор: РТС, CNN, 12.08.2020. године.*

ВАЗДУХОПЛОВНЕ ВЕСТИ ИЗ СВЕТА

Руски "сухој" пресрео италијански патролни авион изнад Црног мора

Руски ловац "сухој Су-27" идентификовао је и пресрео италијански патролни авион изнад Црног мора, саопштио је представник руског Националног центра за контролу безбедности. Руси систем за надзор и контролу ваздушног простора идентификовао је два циља у ваздуху изнад међународних вода у Црном мору како се приближавају руском ваздушном простору. "Руски ловац-пресретач 'сухој Су-27' из ваздухопловне базе у јужној армијској области брзо је полетео да идентификује циљ, а посада је затим констатовала да је реч о италијанском патролном авиону", наводи се у саопштењу. Када се италијански авион удаљио од руске државне границе, руски "сухој Су-27" вратио се у базу. "Задатак руског авиона обављен је уз стриктно поштовање међународних прописа о коришћењу ваздушног простора. *Извор: Танјуг, 16. август 2020. године.*

Војни хеликоптер погођен у Вирџинији

Хеликоптер америчког ратног ваздухопловства је погођен у близини Манасаса у Вирџинији. Један од двојице пилота је повређен. Хеликоптер УХ-1Н је летео северозападно од Манасаса када се догодио инцидент. У питању је био рутински тренижни лет. Хеликоптер је слетео безбедно на регионални аеродром у Манасасу, а повређени пилот је пребачен у болницу где му је указана помоћ. ФБИ и Ратно ваздухопловство спроводе истрагу да би утврдили да ли је хеликоптер погођен намерно, или је неко насумично пуцао у ваздух, "Летелица ће бити пажљиво испитана да би се утврдило има ли других оштећења". *Извор: СNN, 12. август 2020. године.*

Оборен дрон јемениских Хута код аеродрома у Саудијској Арабији

Коалиција предвођена Саудијском Арабијом је пресрела и уништила дрон са експлозивом који су јемениски Хути упутили ка међународном аеродрому у Саудијској Арабији. Дрон је уништен код међународног аеродрома Абха, јавила је државна новинска агенција Саудијске Арабије, преноси Ројтерс. Делови уништеног дрона су се нашли на аеродрому, али нема повређених ни штете, саопштио је портпарол саудијске коалиције пуковник Турки Алмалки. Саудијска Арабија се од 2015. године укључила у сукобе у Јемени у жељи да обезбеди противтежу јемениским Хутима који имају подршку Ирана. *Извор: Ројтерс, 30.08.2020. године.*

Два америчка дрона се наводно сударила изнад сиријског Идлиба

Пар америчких дрона се срушио након судара у ваздуху у Сирији, објавио је Милитари тајмс. Узрок и тачне околности инцидента остају нејасни, остављајући гласине да се врте. Наводни судар догодио се над провинцијом Идлиб. Фотографије и видео снимци који круже интернетом на којима се виде крхотине које падају с неба и пламтеће олупине на тлу указују на то да је барем једна од летелица амерички дрон МК-9 "Рипер", који се користи за осматрање и оружане мисије. Без званичног објашњења инцидента круже разне верзије о томе.

Инцидент долази неколико дана након америчког напада на Абу Јахјаха ал Узбекија који обучава цихадисте у Идлибу, за кога се тврди да заједно делује са групаом Хурас ак Дин која је повезана са Ал Каидом. Сматра се да је за овај напад коришћена ракета Р9Икс "Хелфајр" ракета, специјални неексплозивни пројектил који испушта шест сечива налик мачу пре удара, назван „бомба нинџе“. *Извор: Восток / РТ, 19. август 2020. године.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgurjic@gmail.com www.udruzenjevlps.org